

for Maribo Amts 1ste Bølgfreds (Lindberg) auctydede; der er sigtet til noget ganske Andet, nemlig til Betalingen; og denne Bestemmelse kan derfor ligesaagodt bestaae med det nuværende System som med et nyt, og giver os aldeles frie Hænder til at ordne vort Skolevæsen. Om man nu vil gaae ind paa en fragmentarisk Bestemmelse som den her foreslaaede, trods de Tvivl og Betænkelseheder, der ere tilstede, det maa jeg overlade til Thinget at afgjøre; men det er naturligt, at jeg fra min Side ikke kan nære noget Ønske om en saadan Afgjørelse, fordi den dog, hvorledes den end bliver, vil ansees for utilstrækkelig af Mange, og dog være en anteciperet Gribe ind i en Ordning, som jeg sikkert haaber ikke skal lade længe vente paa sig.

Lindberg: Forsaavidt den høitærede Minister talte om, at, naar jeg ønskede Frihed, saa var det altid en ubegrændset Frihed, jeg talte om, saa maa jeg dog gjøre den Bemærkning, at paa den Vet har jeg aldrig været. Jeg forlanger kun en saadan Frihed, som er grundet i Grundloven, og derfor har sin Rod deri, saavel som sin Begrændsning. Naar der i § 90 i Grundloven er talt om Folketolens Stilling, saa mener jeg, at denne § just sætter et saadant Skjel imellem det Gamle, der skal tilintetgjøres, og det Nye, der skal komme, at man kun behøver at faae Dienene op derfor, for at see, at vi maae gjøre Alt, hvad der staaer i vor Magt, saasnart som muligt, for at faae dette gamle Evangelskolevæsen affastet og udryddet. Det var jo nemlig saaledes efter de Principer, der findes i Skoleordningen af 1814, at man ansaae Staten for at være berettiget eller forpligtet til at staae i Forældrenes Sted og sørge for Underviisningen; men efter Grundloven stiller Sagen sig ganske anderledes. Det er da ikke længere en Ret, Staten har over Forældrene, det er en Ret, Forældrene have ligeoverfor Staten, den nemlig, at Forældre, som ikke selv ere istand til at sørge for deres Børns Underviisning, det være nu enten formedelsk Mangel paa Penge eller paa Gyne, nu ere berettigede til at fordrø af Staten, at der skal være en Folkeskole. Naar der tales om Forældre, som ikke

have „Gyne“, saa hører jeg rigtig nok, at den ærede Minister betragter dem blot som Folk, der ikke have Penge til at betale med; men det staaer der ikke udtryffeligt i Grundloven. Den nævner blot „Gyne“, men der er Mange, som have Penge, men ikke have Gyne til selv at kunne sørge for deres Børns Underviisning, og der kan være Mange, som ikke have Penge, men godt have Gyne til at undervise dem hjemme, og dersom de Folk, som ere fattige og blive anseete derfor, først skulde søge Skolecommissionen og siden Skoledirectionen, som paa Landet er en Sammensætning, der er frygtelig — den bestaaer af en Provst og en Amtmand — for at faae Tilladelse til selv at undervise deres Børn, saa er jeg temmelig overbevist om, at Fattigdom og Frihed ville være lige slet stillede; thi begge ere der lige ilde anseete. Skjøndt jeg derfor er fuldkommen enig med det ærede Medlem, som har talt om, at det nærværende Forslag ikke har noget Stort at betyde, saa, fordi jeg dog anseer det for et Middel til at komme Friheden noget nærmere, vil jeg stemme for dets Overgang til anden Behandling; men det skulde naturligvis glæde mig overordentlig meget, om den ærede Minister snart maatte komme med et Forslag, der viste, at han var villig til at indrømme mere Frihed, end han nu er tilbøielig til. Imidlertid er jeg overbevist om, at, dersom der kun ret bliver rodet op i Skolefagen, og Folket dernæst rigtigt kommer til at erkende, hvilken unaturlig Tvang det er undergiven, saa vilde det vel ogsaa snart see, at vi vilde faae en bedre Skoleunderviisning; men, dersom vi bestandig skulle henvises til, at det strider mod den eller den Fbd. af 1814 eller 1817, saa kunne vi aldrig komme nogen Veie. Vi staae jo her for, at vi skulle staae paa Grundloven; Friheden, der er givet det danske Folk, er vort Udgangspunkt, den er det, der baade er grundlagt og befreven i Grundloven, og som vi i de enkelte Love skulle see at gennemføre i Livet, thi uden det har Grundloven slet ingen Betydning.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg kan dog ikke lade denne Fortolkning af Grundloven gaae ubemærket hen, da